

Romantyczny spleen

W tym kontekście można powołać się również na wypowiedź Baudelaire'a z lat sześćdziesiątych o artyście wędrującym incognito pośród obcego mu tłumu. Tak pisze o tym Stefan Morawski: „Znane wypowiedzi Baudelaire'a z lat sześćdziesiątych o artyście wędrującym incognito pośród obcego mu tłumu i o dandyźmie nie są bynajmniej jednoznaczne. W zgodzie z najlepszymi monografiami o światopoglądzie i twórczości tego poety wypada przyjąć, że był zaiste, jak to podkreśla się ostatnim wielkim romantykiem, czego, świadectwem jest jego przywiązanie do idealnego, nieprzemijającego piękna, melancholia, wrażliwość na pierwiastki „le monstrueux” i satanizmu oraz jego potrzeby metafizyczne, których wyrazem był emocjonalnie nasycony katolicyzm. Wyjście ku anonimowemu tłumowi-potencjalnemu adresatowi jego poezji i szkiców krytycznych-datuje się już od „salonu 1846”, który dedykował klasie mieszczańskiej, i od niektórych utworów z „Les Fleurs du mal” było zarazem określonym sposobem samoobrony przed nowym układem kulturowym. Owa samoobrona skryzlowała się najbardziej w idei dandyzmu, któremu towarzyszy romantyczny spleen”.⁵⁸

Sam Baudelaire wyraża się o tej idei bardzo pozytywnie. Mówi że „wszyscy[dandysi P.D]ożywnieni są tym samym duchem oporu i buntu; wszyscy prezentują to, co najlepsze w ludzkiej pysze, pragną, nazbyt rzadko dzisiaj, zwyciężyć i zniszczyć pospolitość”.⁵⁹ Spleen rozumiany jako „przygnębienie i uduchowanie”⁶⁰ był niewątpliwie cechą wyróżniającą dandysów i bohemian, którzy hołdując tej idei chcieli od życia czegoś lepszego niż zwykła mieszczańska codzienność. Cała poezja Baudelaier'a okryta jest otoczką spleenu. On także konstytuuje dziewiętnastowiecznego flâneura. Należy dodać, mówiąc o reinterpretacji twórczości autora „Kwiatów Zła” że Benjamin widzi w poezji Baudelaier'a, która jak mówi „żywi się

melancholią” – sztukę o charakterze alegorycznym.. U niego po raz pierwszy staje się ona – jak kontynuuje autor pasaży – przedmiotem liryki. Poezja ta nie opiewa stron ojczystych; spojrzenie; które pada na miasto, jest raczej spojrzeniem człowieka wyobcowanego. Jest to spojrzenie flâneura, „którego sposób bycia przydaje jeszcze pojednawczego blasku nadchodzącemu ponuremu życiu mieszkańców metropolii”⁶¹.

Flâneur stoi jeszcze na progu: zarówno wielkiego miasta, jak i burżuazji. Szuka dla siebie azylu w tłumie. Jego stosunek do tłumu jest jednak ambiwalentny. Walter Benjamin pisze że „Baudelaire po raz pierwszy formułuje pretensje pisarza do wartości wystawnej”.⁶² „Baudelaire był impresariem samego siebie”⁶³.

Kapitalistyczny rynek, na którym popyt dał mu się poznać jako nowa niszczycielska siła ludzkości, warunkował taki sposób produkcji i taki sposób życia, który był nader różny od sposobu produkcji i życia dawniejszych poetów. Tak ten fakt komentuje autor pasaży: „Baudelaire wiedział, jak się rzecz miała w rzeczywistości z literatem: Udaje się na rynek jako flâneur; po to – tak sądzi – by mu się przyjrzeć, w rzeczywistości jednak po to, aby znaleźć klienta”⁶⁴

Baudelaire zmuszony był domagać się uznania godności. pisarza w społeczeństwie, nie dysponującym już żadną godnością, którą mogłoby nadać. Stąd ,jak mówi autor pasaży-„jego wystąpienia obliczone na efekt”⁶⁵ Sam Baudelaire niewątpliwie jest flâneurem. Włączając się w bunt przeciwko nowym układom społecznym, jako osamotniony poeta walczący w proteście przeciwko zawłaszczającemu go nowoczesnemu miastu. Jest on w ciągłej wędrówce-proteście; który go konstytuuje. Narzędziem jest szok, obrazem pracy jest wielkowiejski tłum, a nastrój miasta z jego wielkowiejską beznadziejnością egzystencji odzwierciedla spleen.

⁵⁸ Podaję za Stefan Morawski "Trudny związek Flânerie z intelektualizmem", s. 45. W „Pojednanie tożsamości z różnicą, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 1995.

⁵⁹ Siekfried Kracauer, Jacques Offenbach i Paryż jego czasów, s. 64.

⁶⁰ Walter Benjamin, Park Centralny, s. 389.

⁶¹ Walter Benjamin Paryż – stolica dziewiętnastego wieku, s. 328.

⁶² Walter Benjamin, Park Centralny, s. 394.

⁶³ Op.Cit, s. 394.

⁶⁴ Walter Benjamin, Paryż II Cesarstwa, s. 362.

⁶⁵ Op.Cit, s. 394.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.